

REPUBLICA MOLDOVA CURTEA
DE APEL COMRAT

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
АПЕЛЛЯЦИОННАЯ ПАЛАТА
КОМРАТ

MD - 3805, mun. Comrat, str. Lenin, 177
tel./fax: (+ 373 298) 23446
email: caco@justice.md

MD - 3805, муn. Комрат, ул. Ленина, 177
тел./факс. (+373 298) 23446
email: caco@justice.md

de la « 07 » 11 2019 № 1793/42-106/19

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ a RM

Vă expediem copia materialului în procedura contravențională în privința administratorului SRL "Cristal-Avant" Deli Nicolai pe art. 335 CC RM pentru controlul constituționalității prevederilor art. 286 alin. (2) lit. e) CC RM.

Anexă: material pe 28 file

PREȘEDINTE INTERIMAR AL
CURȚII DE APEL COMRAT

Ex. Odnostalco T. tel.0(298)2-87-30

GRIGORI COLEV

Atenție! Acest document conține date prelucrate în cadrul sistemului de evidență cu Nr. 000/152-002 din 18.01.2019 înregistrat în Registrul de evidență a datelor cu caracter personal www.registru.datepersonale.md. Prelucrarea date cu caracter personal poate fi efectuată numai în scopurile prevăzute de Legea nr. 133 din 08.07.2011 «Privind protecția datelor cu caracter personal».

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	2019
" 11 " 11	2019

200
14

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie
1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(1) lit. c) și 39 din Codul
Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

201

15

202

16

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire Nicoară

2. Prenume Vasile

3. Funcția Avocat BAA „Pro Dreptate”

4. Adresa mun. Chișinău, str. A. Șciusev 41 - B

5. Tel./fax GSM 069103919

6. Numele și prenumele reprezentantului*

7. Ocupația reprezentantului

8. Adresa reprezentantului

9. Tel.

10. Fax

11.

203
17

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12. Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității a prevederilor art. 386 alin. (2) lit. e) din Codul contravențional prin prisma prevederilor articolelor 1 alin. (3); 21, 23 din Constituție.

III – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

13. La data de 14.06.2018, administratorul SC „Daltaban” SRL a depus o plângere la IP Comrat solicitând sancționarea administratorului SC „Cristal-Avant” SRL în baza art. 335 din Codul contravențional, pe motiv că ultimul, în mod samavolnic, ar împiedica realizarea dreptului de folosință în raport cu terenurile agricole arendate. Conform prevederilor art. 374 alin. (2¹) din Codul contravențional a fost pornit un proces contravențional. În temeiul art. 440 din Codul contravențional, agentul constatator și-a realizat atribuțiile de „colectare și administrare a probelor privind existența contravenției”, a fost audiată persoana acuzată de comiterea contravenției, administrate alte mijloace de probă.

14. La data de 06.07.2018, agentul constatator a dispus încetarea procesului contravențional în temeiul art. 441 alin. (1) lit. a) din Codul contravențional, din motiv că „nu există faptul contravenției” - o soluție de achitare în raport cu acuzațiile aduse persoanei vizate în procedura contravențională. Soluția a devenit definitivă deoarece nu a fost atacată în termenul stabilit (DC nr. 34 din 05.03.2019).

15. La data de 24.08.2018, administratorul SC „Daltaban” SRL a depus o cerere la Procuratura UTA Găgăuzia solicitând verificarea acțiunilor agentului constatator în temeiul prevederilor art. 386 alin. (2) lit. a), e); 396 alin. (3), (4) din Codul contravențional.

16. La data de 03.09.2018, procurorul Bolgar N. a solicitat de la IP Comrat materialele acumulate în cadrul procedurii contravenționale (a se vedea pct. 13 supra). La data de 04.09.2018, dosarul contravențional a fost expediat în adresa procurorului.

17. La data de 24.09.2018, procurorul Bolgar N. a emis o ordonanță privind anularea soluției de încetare a procesului contravențional (a se vedea pct. 14 supra), invocându-se prevederile art. 386 alin. (2) lit. e) coroborat art. 396 alin. (4) din Codul contravențional.

18. Tot la 24.09.2018, procurorul Bolgar N. a întocmit un proces-verbal privind înregistrarea infracțiunii fiind indicate elementele faptice examinate în procesul contravențional finalizat cu o soluție definitivă (a se vedea pct. 14 supra).

19. La data de 18.10.2018, procurorul Bolgar N. a emis o ordonanță de refuz în pornirea urmăririi penale, încetarea procesului penal și intentarea procedurii contravenționale în privința administratorului SC „Cristal-Avant”, în baza art. 335 din Codul contravențional. Se pare că în cadrul procesului penal procurorul nu a efectuat nici o acțiune procesuală, iar procesul-verbal privind înregistrarea infracțiunii a fost întocmit doar pentru a crea artificial condiții ce ar justifica intentarea unui nou proces contravențional, după ce procedura anterioară s-a finalizat cu o soluție definitivă.

20. La data de 26.10.2018, procurorul a emis o ordonanță privind aplicarea în privința lui Deli Nicolai (administrator al SC „Cristal-Avant” SRL) a unei amenzi contravenționale în mărime de 20 unități convenționale, în baza art. 335 din Codul contravențional.

21. Soluția a fost contestată în instanța de judecată, cauza contravențională fiind pendinte la Judecătoria Comrat.

22. Autorul prezentei sesizări își sprijină argumentarea și își întemeiază solicitările pe următoarele prevederi legislative și jurisprudențiale:

1) Prevederile relevante ale Constituției RM:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul

105
B

politic reprezintă valori supreme și sânt garantate”.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional”.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale”.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

2) Jurisprudența Curții Constituționale a RM

Prevederile relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 12 din 14.05.2015

„41. Curtea menționează că într-o societate democratică atribuția de bază a statului este protecția persoanei. Prin instituirea normelor procesual-penale, statul urmărește scopul de a proteja persoana și societatea de infracțiuni, dar, în același timp, să protejeze persoana și societatea de abuzurile persoanelor investite cu atribuții de cercetare a infracțiunilor, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.
42. Articolul 21 din Constituție garantează principiul prezumției nevinovăției persoanei, potrivit căruia orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

43. Curtea reține că garanțiile instituite prin articolul 21 din Constituție încorporează și dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă (principiul non bis in idem).

44. Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă a devenit un principiu fundamental și incontestabil al oricărui sistem de drept și este garantat de normele actelor internaționale, la care a aderat și Republica Moldova.

45. Astfel, potrivit articolului 4 alin. 1 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat.

46. Cu termeni similari operează și articolul 14 alin. 7 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, potrivit căruia nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit din pricina unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă în conformitate cu legea și cu procedura penală a fiecărei țări.

49. În contextul celor enunțate, Curtea reține că principiul statuat de art.21 din Constituție – asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării persoanei acuzate de un delict în procesul judiciar – pe lângă alte drepturi procesuale, oferă persoanei și dreptul constituțional de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă.

50. Curtea reiterează că, potrivit prevederilor internaționale, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de două ori de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru aceeași faptă”.

Prevederi relevante ale Deciziei Curții Constituționale nr. 34 din 05.03.2019

„19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că autorii acesteia contestă textul „până la data rămânerii definitive a hotărârii cu privire la cauza contravențională” ...

23. Curtea observă că, spre deosebire de cauzele penale, în cauzele contravenționale persoana învinuită de comiterea unei contravenții poate fi sancționată chiar de către autoritatea care are competența de a investiga fapta imputată. În funcție de competența autorității, sancțiunea poate fi impusă printr-un act administrativ care ia forma unei decizii, unui proces verbal etc. Deciziile (hotărârile) contravenționale, inclusiv cele emise de agenții constatatori în limitele competenței atribuite prin lege, constituie documente executorii [articolul 11 lit. c) din Codul de executare]. Cu toate acestea, actele administrative în discuție pot fi contestate în instanța de judecată în termen de 15 zile [articolul 448 alin. (4) din Codul contravențional]. Contestația suspendă executarea sancțiunii contravenționale [articolul 448 alin. (5) din Codul contravențional] ...

24. Din cele menționate rezultă că, deși actul administrativ prin care se constată fapta contravențională și se aplică o sancțiune contravențională este un document executoriu, acesta nu poate fi considerat definitiv din momentul în care este întocmit, având în vedere faptul că trăsătura „definitivatului” este caracteristică doar pentru hotărârile cu caracter jurisdicțional. Prin urmare, doar lipsa contestării în termen, însoțită de lipsa motivelor fundamentate pentru repunerea în termen, îi poate atribui deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale trăsătura definitivatului ...”.

3) Prevederi relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (în continuare CEDO)

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii

publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, mai ales, dreptul :

a. să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa ;

b. să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale ;

c. să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer ;

d. să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării ;

e. să fie asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere”.

Protocolul nr. 7 CEDO

Articolul 4 Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori

„1. Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat.

2. Dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, dacă fapte noi sau recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

3. Nici o derogare de la prezentul articol nu este îngăduită în temeiul articolului 15 din Convenție”.

4) Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CtEDO)

Hotărârea din 01.02.2005 în cauza Ziliberberg c. Moldovei

„29. Curtea notează că nu se contestă de către părți că aplicabilitatea articolului 6 trebuie evaluată în baza a trei criterii menționate în hotărârea Engel (Engel and Others v. the Netherlands, hotărâre din 8 iunie 1976, Seria A nr. 22, §§ 82 și 83). În acest context, Curtea reamintește că pentru a determina dacă o abatere se califică ca „penală”, în sensul Convenției, prima chestiune care trebuie stabilită este dacă norma care definește abaterea aparține dreptului penal în sistemul juridic al statului pârât; iar ulterior trebuie examinată natura abaterii și, în sfârșit, natura și gradul de severitate ale pedepsei care putea fi aplicată persoanei în cauză, luând în considerație obiectul și scopul articolului 6 al Convenției, sensul obișnuit al termenilor din articolul respectiv, precum și legislația Statelor Contractante (a se vedea, printre altele, the Garyfallou AEBE v. Greece, hotărâre din 24 septembrie 1997, Reports of Judgments and Decisions 1997-V, p. 1830, § 32).

30. Nu se contestă de către părți că abaterea pentru care reclamantul a fost sancționat nu este calificată în dreptul național ca „penală”. Totuși, indicii furnizați de dreptul național al statului pârât au doar o valoare relativă (a se vedea Kadubec v. Slovakia, hotărâre din 2 septembrie 1998, Reports 1998-VI, § 51).

31. Prin urmare, este necesar de a examina abaterea în lumina celui de-al doilea și al treilea criteriu menționate mai sus. În acest sens, Curtea reamintește că aceste criterii sunt alternative, și nu cumulative: pentru ca articolul 6 să devină aplicabil, este suficient ca abaterea în cauză să

fie, prin natura sa, „penală” din punctul de vedere al Convenției sau ar trebui să facă persoana în cauză pasibilă de o sancțiune care, datorită naturii sale și gradului de severitate, ține, de obicei, de domeniul „penal” (a se vedea, inter alia, Lutz v. Germany, hotărâre din 25 august 1987, Seria A, nr. 123, p. 23, § 55). Acest lucru nu exclude faptul ca o examinare cumulativă să fie folosită atunci când analiza separată a fiecărui criteriu nu permite de a se ajunge la o concluzie clară în ceea ce privește existența unei „acuzării penale” (a se vedea Janosevic v. Sweden, nr. 34619/97, § 67, ECHR 2002-VII).

32. În ceea ce privește natura abaterii comise de reclamant, Curtea notează că el a fost sancționat în temeiul articolului 174/1 § 4 al Codului cu privire la contravențiile administrative („CCA”) pentru participarea la o demonstrație neautorizată. Această prevedere reglementează contravențiile împotriva ordinii publice și are scopul de a reglementa modul în care demonstrațiile trebuie desfășurate. Prin urmare, prevederea legală încălcată de reclamant se adresează tuturor cetățenilor, și nu unui anumit grup care are un statut special. Caracterul general al prevederii legale în cauză este în continuare confirmat de articolul 1 și articolul 12 ale CCA, care se referă la faptul că responsabilitatea administrativă survine la vârsta de șaisprezece ani și că toți cetățenii trebuie să respecte prevederile legale și drepturile altor cetățeni și persoane juridice (a se vedea Ozturk v. Germany, hotărâre din 21 februarie 1984, Seria A nr. 73, § 53”).

5) Prevederi relevante ale Codului contravențional

Articolul 5. Principiul legalității

„(1) Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale decât în conformitate cu legea contravențională.

(2) Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii contravenționale sânt interzise

(3) Legea contravențională nu urmărește cauzarea de suferințe fizice sau lezarea demnității omului. Nimeni nu poate fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante”.

Articolul 374. Procesul contravențional

„(1) – abrogat.

(2) Procesul contravențional este activitatea desfășurată de autoritatea competentă, cu participarea părților și a altor persoane titulare de drepturi și de obligații, având ca scop constatarea contravenției, examinarea și soluționarea cauzei contravenționale, constatarea cauzelor și condițiilor care au contribuit la săvârșirea contravenției.

(2¹) Procesul contravențional începe de drept din momentul sesizării sau al autosesizării agentului constator privind săvârșirea contravenției.

(3) Procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală în cazurile expres prevăzute de prezentul cod, precum și al normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

(4) În cadrul procesului contravențional, prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează conform prevederilor Legii nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal”.

Articolul 380. Dreptul de a nu fi urmărit sau sancționat de mai multe ori

„(1) Nimeni nu poate fi urmărit sau sancționat de mai multe ori pentru aceeași faptă. Reluarea procesului contravențional care a încetat poate avea loc doar în cazul descoperirii unor noi circumstanțe sau în cazul depistării unui viciu fundamental, care a afectat hotărârea de încetare a procesului contravențional”.

203
23

Articolul 386. Procurorul

„(1) Procurorul participă la procesul contravențional în limitele competenței stabilite de prezentul cod.

(2) Procurorul este în drept:

- a) să pornească procesul contravențional;
- b) să aplice în cazurile prevăzute de lege sancțiune contravențională;
- c) să solicite aplicarea de către instanța de judecată a unei sancțiuni contravenționale;
- d) să participe la examinarea cauzei în instanța de judecată atunci când procesul contravențional a fost pornit de el;
- e) să verifice legalitatea acțiunilor agentului constator, conform prevederilor art. 396 alin.

(4);

f) să atace decizia agentului constator sau a instanței de judecată, conform prevederilor art. 396 alin. (4);

g) să exercite alte drepturi prevăzute de lege.

(3) – abrogat.

(4) În cazul în care există cel puțin una dintre circumstanțele indicate la art. 54 alin. (1) din Codul de procedură penală, procurorul este obligat să facă declarație de abținere.

(5) Pentru motivele indicate la alin. (4) din prezentul articol, procurorul poate fi recuzat de către ceilalți participanți la procesul contravențional în cauza respectivă, investiți cu asemenea drept prin prezentul cod, conform prevederilor art. 54 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală”.

Articolul 396. Competența procurorului

„(1) Procurorul emite ordonanța cu privire la contravenția pe care a constatat-o în exercițiul funcțiunii și o transmite autorității publice cu competență de examinare a contravențiilor.

(2) Procurorul constată și examinează contravențiile prevăzute la art. 336.

(3) În cazul refuzului începerii urmăririi penale, încetării urmăririi penale din cauza că fapta constituie o contravenție, procurorul dispune, prin ordonanță motivată, pornirea procesului contravențional și, prin derogare de la alin. (1), examinează cauza.

(5) Decizia procurorului poate fi contestată în termen de 15 zile de la emitere și se examinează în conformitate cu prevederile art. 448 și ale capitolului VII din cartea a doua”.

Articolul 440. Procesul de constatare a faptei contravenționale și atribuțiile agentului constator

„(1) Constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constator, de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării agentului constator sau procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constator, în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.

(2) Agentul constator este sesizat prin plângere sau denunț ori se autosesizează când dispune de informații suficiente pentru a considera cu un grad înalt de probabilitate că este comisă o contravenție fie prin constatarea faptei contravenționale.

(3) În cel mult 15 zile de la data sesizării, agentul constator este obligat să verifice sesizarea și să întreprindă măsurile prevăzute de prezentul capitol.

(4) Procesul contravențional se pornește numai în baza plângerii prealabile a victimei în cazul contravențiilor prevăzute la art. 69, 104-107.

(4¹) Prin derogare de la prevederile alin. (1)-(3), în cazul în care faptele contravenționale specificate la art. 96 alin. (1) lit. a) și alin. (3) și la art. 97-103, cu excepția contravenției prevăzute la art. 97¹ alin. (2), au fost stabilite de către agentul constator, acesta notifică titularul de drepturi sau autoritatea abilitată conform Legii nr. 66-XVI din 27 martie 2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale

garantate despre cele constatate. Dacă titularul de drepturi sau autoritatea abilitată conform Legii privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate, în termen de 15 zile lucrătoare de la data primirii notificării, nu depune plângerea prealabilă, agentul constator nu începe procesul contravențional în conformitate cu prevederile prezentului cod.

(4²) Constatarea faptei contravenționale și începerea procesului contravențional în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător sau în urma acestuia de către agentul constator care are atribuții de organ de control conform Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător se efectuează în limitele stabilite la art. 5¹ din legea menționată.

(5) Dacă la depistarea sau la examinarea cazului contravențional se stabilește competența unei alte autorități abilitate să constate contravenția sau să examineze cauza contravențională, procesul-verbal cu privire la contravenție și materialele acumulate se remit în aceeași zi conform competenței.

(6) La solicitarea unor alți agenți constatori, angajatul cu statut special al Ministerului Afacerilor Interne este obligat să le acorde ajutor la constatarea contravenției”.

Articolul 441. Temeiurile de încetare a procesului contravențional

„(1) Procesul contravențional nu poate fi pornit, iar dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat și va fi încetat în cazurile în care:

- a) nu există faptul contravenției;
- b) se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art.3 alin.(3), art.4 alin.(3), art.20–31;
- c) persoana presupusă a fi făptuitor a decedat, cu excepția cazului de reabilitare a acesteia;
- d) pentru același fapt și privitor la aceeași persoană există o decizie/hotărâre definitivă;
- e) pentru același fapt este pornită urmărire penală;
- f) nu este identificat făptuitorul și/sau termenul prescripției tragerii la răspundere contravențională a expirat;
- g) fapta a fost constatată în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător și nu reprezintă încălcare gravă sau foarte gravă în sensul Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

(2) Încetarea procesului contravențional determină repunerea în drepturi a persoanei în a cărei privință a fost pornit”.

Articolul 448. Contestația împotriva deciziei agentului constator cauzei contravenționale

„(1) Contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sânt de acord cu decizia agentului constator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sânt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a deciziei agentului constator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmânării copiei de pe decizia respectivă în condițiile art. 447¹ alin. (8).

(2) În cazul omiterii termenului prevăzut la alin. (1) din motive întemeiate, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale, persoana față de care a fost emisă decizia poate fi repusă în termen, la cerere, de către instanța de judecată competentă să examineze contestația.

(3) Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit atât la examinarea cauzei, cât și la pronunțarea deciziei și nu a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constator și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperii despăgubirii materiale.

(4) Contestația împotriva deciziei emise asupra cauzei contravenționale se depune la autoritatea din care face parte agentul constator, conform competenței teritoriale, care a

examinat cauza. În cel mult 3 zile de la data depunerii, agentul constator expediază contestația și dosarul cauzei contravenționale în instanța de judecată competentă.

(5) Contestația depusă conform alin. (1) suspendă executarea sancțiunii contravenționale aplicată prin procesul-verbal cu privire la contravenție sau prin decizia agentului constator.

(6) În cazul prevăzut la alin. (2), până la soluționarea repunerii în termen, instanța de judecată poate suspenda executarea deciziei.

(7) Depunerea contestației peste termen, conform alin. (3), nu suspendă executarea deciziei agentului constator. Instanța de judecată care examinează contestația poate suspenda executarea deciziei atacate.

(8) Persoana care face contestație împotriva deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale nu plătește taxă de stat”.

Neconstituționalitatea prevederilor art. 386 alin. (2) lit. e) din Codul contravențional

23. Potrivit art. 4 & 1 din Protocolul nr. 7 CEDO, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o altă definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat. Prevederi similare se cuprind și în art. 14 & 7 din Pactul ONU privitor la drepturile civile și politice.

24. Principiul *non bis in idem*, prevăzut de art. 4 din Protocolul nr. 7 CEDO se aplică „în materie penală”: nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit de două ori cu privire la aceleași „faptă penală” ce-i este imputată. Deși textul enunțat nu folosește noțiunea de „materie penală”, așa cum este cazul art. 6 & 1 din Convenție, nu există dubii că dispozițiile art. 4 privesc „materia penală”, astfel cum aceasta este delimitată, în sensul prevederilor art. 6 & 1 din jurisprudența organelor Convenției și nu de legislația națională a statelor contractante.

25. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că art. 21 din Constituție, pe lângă alte drepturi procesuale, oferă persoanei și dreptul constituțional de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă (a se vedea Hotărârea CC nr. 12 din 14.05.2015, & 49).

26. În speța contravențională, hotărârea din 06.07.2018 (a se vedea pct. 14 supra) reprezintă o soluție de achitare în raport cu unele acuzații de natură penală (a se vedea cauza *Ziliberberg c. Moldovei*, hotărârea din 01.02.2005). Această soluție a devenit definitivă prin neatacare (a se vedea Decizia CC nr. 34 din 05.03.2019, & 23-24). Contrar celor enunțate, aplicând prevederile art. 386 alin. (2) lit. e) din Codul contravențional, procurorul a anulat soluția agentului constator, îngrădind în mod nejustificat dreptul garantat prin art. 4 Protocolul nr. 7 CEDO.

27. Astfel, prevederile art. 386 alin. (2) lit. e) din Codul contravențional (aplicate în vederea justificării anulării unei hotărâri definitive în cadrul procedurii contravenționale) sunt contrare art. 21 din Constituție.

28. Prevederile legale criticate nu corespund criteriilor de calitate în sensul art. 23 din Constituție, fiind contrare și principiului legalității prevăzut de art. 1 alin. (3) din Constituție.

29. Reglementarea competențelor subiecților procesului contravențional reprezintă un element esențial ce decurge din principiul legalității (art. 1 alin. (3) din Constituție), principiul ce se constituie într-o componentă a statului de drept. Aceasta deoarece o regulă esențială a statului de drept este aceea că atribuțiile/competențele autorităților sunt definitive prin lege. Principiul legalității presupune, în principal, că autoritățile acționează în baza competenței pe care legiuitorul le-a conferit-o iar, subsecvent, presupune că acestea trebuie să respecte atât dispozițiile de drept substanțial, cât și cele de drept procedural.

30. Prevederile legale criticate nu corespund cerințelor de claritate, precizie și previzibilitate a legii, având în vedere că instanța de contencios constituțional a statuat, în

mod repetat, în jurisprudența sa obligația legiuitorului de a edicta norme ce ar corespunde acestor cerințe. În acest sens este relevant că art. 386 alin. (2) lit. e) din Codul contravențional reglementează competența procurorului de a verifica legalitatea acțiunilor agentului constator „conform prevederilor art. 396 alin. (4)”. Dispozițiile art. 396 alin. (4) din Codul contravențional au fost abrogate prin Legea nr. 179 din 26.07.2018, M.O nr. 309-320/17.01.2018, art. 498. Astfel, prevederile art. 386 alin. (2) lit. e) din Codul contravențional cât și normele procesuale ce guvernează procedura contravențională nu reglementează modul în care poate fi realizată competența procurorului de a verifica legalitatea acțiunilor agentului constator, însăși ipoteza unei proceduri prevăzută de o normă abrogată denotă prezența viciului de calitate a prevederilor criticate, situație incompatibilă cu **art. 23 din Constituție**.

31. Norma criticată creează confuzie pentru subiecții chemați să o aplice. Pe de o parte, conform prevederilor art. 386 alin. (2) lit. f) (*care de asemenea par a fi neconstituționale datorită sintagmei „conform prevederilor art. 396 alin. (4)”*) coroborat art. 448 din Codul contravențional, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, poate contesta decizia agentului constator. Pe de altă parte, datorită prevederilor legale contestate și a nelimitării puterii discreționare, procurorul poate anula orice decizie a agentului constator, în rezultatul verificării legalității acțiunilor acestui subiect, așa după cum s-a procedat în cauza contravențională pendinte la judecătoria Comrat. Respectiv, impredictibilitatea textului legal îl lipsește de efecte juridice astfel încât Curtea Constituțională urmează să constate neconstituționalitatea sa prin raportare la art. 1 alin. (3), 23 din Constituție.

IV – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

32. Solicităm Curții Constituționale să declare neconstituționale prevederile art. 386 alin. (2) lit. e) din Codul contravențional, care contravin art. art. 1 alin. (3), 21, 23 din Constituție.

V – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

33. Anterior Curtea Constituțională nu s-a expus asupra constituționalității dispozițiilor legale criticate.

VI - LISTA DOCUMENTELOR

34.

- Cererea administratorului SC „Daltaban” SRL privind constatarea contravenției administrative din 14.06.2018;
- Decizia din 06.07.2018 privind încetarea procedurii contravenționale în temeiul art. 441 din Codul contravențional;
- Cererea administratorului SC „Daltaban” SRL din 24.08.2018 privind verificarea acțiunilor agentului constator;
- Scrisoarea procurorului Bolgar N. din 03.09.2018;
- Scrisoarea Șefului IP Comrat din 04.09.2018;
- Ordonanța procurorului din 24.09.2018 privind anularea deciziei de încetare a procedurii contravenționale;
- Proces-verbal din 24.09.2018 privind înregistrarea infracțiunii;
- Ordonanța din 18.10.2018 privind refuzul în pornirea urmăririi penale și încetarea procesului penal.

- Ordonanța din 26.10.2018 privind sancționarea domnului Deli Nicolae în baza art. 335 din Codul contravențional.

23

27

VII – DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

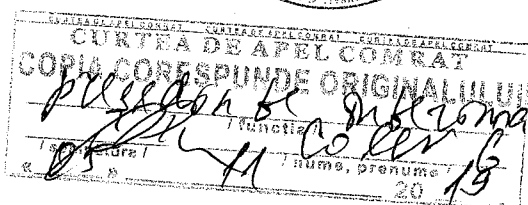
35. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul Chișinău

Data iulie 2019

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

ÎNCHEIERE

28

28 octombrie 2019

mun. Comrat

Colegiul judiciar al Curții de Apel Comrat

în componență:

președintele ședinței, judecătorul

Colev G.P.,

judecătorii

Caraianu L.I., și Starciuc Șt.T.,

cu participare:

procurorului

Bolgar N.F.,

examinând cererea avocatului Nicoară Vasile privind remiterea la Curtea Constituțională a Republicii Moldova sesizării cu privire la excepția de neconstituționalitate prevederilor art. 386 alin. (2) lit. e) Codului Contravențional RM care contrazic prevederilor art. 1 alin. (3), art.art. 21,23 Constituției Republicii Moldova în legătura cu examinarea cauzei contravenționale la plîngerea lui Deli Nicolai Nicoali împotriva ordonanței procurorului Procuraturii UTA Găgăuzia Bolgar N.F., din 26.10.2018 cu privire la recunoașterea lui Deli Nicolai Nicolai vinovat în comiterea contravenției, prevăzute de art. 335 CC RM și aplicarea amenzii în privința acestuia în mărime de 20 unități convenționale,

CONSTATĂ:

Pe rolul Curții de Apel Comrat se află dosarul contravențional la plîngerea lui Deli Nicolai Nicoali împotriva ordonanței procurorului Procuraturii UTA Găgăuzia Bolgar N.F., din 26.10.2018 cu privire la recunoașterea lui Deli Nicolai Nicolai vinovat în comiterea contravenției, prevăzute de art. 335 CC RM și aplicarea amenzii în privința acestuia în mărime de 20 unități convenționale, la examinarea cererii de recurs a avocatului Nicoară Vasile înaintată împotriva hotărârii judecătorești Comrat sediul central din 02 iulie 2019.

În cadrul ședinței de judecată pe cauza dată, avocatul Nicoară D., a depus cererea privind remiterea la Curtea Constituțională a Republicii Moldova sesizării cu privire la excepția de neconstituționalitate prevederilor art. 386 alin. (2) lit. e) Codului Contravențional prin prisma prevederilor art. 1 alin. (3), art.art. 21,23 Constituției Republicii Moldova în legătura cu examinarea cauzei contravenționale la plîngerea lui Deli Nicolai Nicolai împotriva ordonanței procurorului Procuraturii UTA Găgăuzia Bolgar N.F., din 26.10.2018 cu privire la recunoașterea lui Deli Nicolai Nicolai vinovat în comiterea contravenției, prevăzute de art. 335 CC RM și aplicarea amenzii în privința acestuia în mărime de 20 unități convenționale.

În ședința de judecată, procurorul Bolgar N.F., a explicat că toate modificările, inclusiv și în art. 386 CC RM au fost introduse în luna august anului trecut. Chestiunea privind neconstituționalitate prevederilor art. 386 alin. (2) lit. e) Codului Contravențional nu a fost examinată. Totodată a explicat că în materialul prezent nu sunt teme pentru examinarea chestiunii date, întrucât se soluționează chestiunea privind admisibilitatea plîngerii împotriva hotărârii judecătorești privind

încetarea materialului în legătura cu decesul contravenientului. Consideră că astfel de participant ca reprezentant legal al moștenitorului Codul Contravențional nu prevede, de aceea însăși plângerea este inadmisibilă.

În ședința de judecată nu s-au prezentat avocatul Nicoară V., reprezentantul SRL "Daltaban" fiind legal citați despre data, locul și ora ședinței de judecată.

Examinând cererea avocatului Nicoară V., privind remiterea la Curtea Constituțională a Republicii Moldova sesizării cu privire la excepția de neconstituționalitate a normelor de drept contestate, audiind opinia participanților la proces, colegiul consideră că cererea înaintată este întemeiată și pasibilă admiterii din următoarele temeuri.

Din conținutul cererii privind recunoașterea neconstituționalității unor norme de drept rezultă faptul că avocatul Nicoară V., solicită recunoașterea neconstituționalității prevederilor art. 386 alin. (2) lit. e) Codului Contravențional RM.

În același timp, colegiul constată că avocatul Nicoară V., consideră că prevederile susmenționate contrazic prevederilor art. 1 alin. (3), art.art. 21,23 Constituției Republicii Moldova.

Curtea Constituțională în Hotărârea sa nr. 2 din 09 februarie 2016 "Pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova" a invocat că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate **constituie competența exclusivă a Curții Constituționale**. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Astfel, instanța de recurs menționează că în baza art. 135 alin. (1) lit. g) Constituția, art. 4 alin. (1) lit. g) cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 alin. (1) lit. g) Codului jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională exercită la sesizare controlul constituționalității legilor.

În lumina celor expuse, colegiul consideră că prevederile normelor de drept contestate de avocatul Nicoară V., sunt obiectul controlului constituționalității.

De asemenea, sesizarea cu privire la excepția de neconstituționalitate a normelor de drept contestate a fost înaintată de către parte la proces, și normele de drept indicate nu au fost obiectul controlului constituționalității.

În legătura cu faptul că normele de drept contestate nu au fost supuse controlului constituționalității și urmează a fi aplicate la examinarea prezentei cauze în fond, ținând cont de faptul, că judecătorul nu trebuie să se expună în privința temeiniciei sesizării date și corespunderii constituției normelor de drept contestate, colegiul consideră că este necesar de a admite cererea avocatului Nicoară V., privind remiterea la Curtea Constituțională a Republicii Moldova sesizării cu privire la excepția de neconstituționalitate prevederilor art. 386 alin. (2) lit. e) Codului Contravențional RM.

În legătura cu admiterea cererii avocatului Nicoară V., privind remiterea la Curtea Constituțională a Republicii Moldova sesizării lui cu privire la constituționalitate normelor de drept contestate, colegiul menționează că în conformitate cu pct. 81 Hotărârii nr. 2 din 09 februarie 2016, potrivit prevederilor legale, în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. Curtea reține că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.

În baza celor expuse, călăuzindu-se de art. 7, 342 CPP RM, colegiul

DISPUNE:

Admiterea cererii avocatului Nicoară V., privind soluționarea cazurilor excepționale de neconstituționalitate a actelor de drept.

Adresarea la Curtea Constituțională ce la chestiunea privind controlul constituționalității prevederilor art. 386 alin. (2) lit. e) CC RM.

Suspendarea examinării cererii de recurs a avocatului Nicoară Vasile, înaintată împotriva hotărârii judecătoreiei Comrat sediul Central din 02 iulie 2019 emise la plângerea lui Deli Nicolai Nicolai împotriva ordonanței procurorului Procuraturii UTA Găgăuzia Bolgar N.F., din 26.10.2018 cu privire la recunoașterea lui Deli Nicolai Nicolai vinovat în comiterea contravenției, prevăzute de art. 335 CC RM și aplicarea amenzii în privința acestuia în mărime de 20 unități convenționale.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului de judecător:

judecător:

judecător:

Grigori COLEV

Judmila CARALANU

Ștefan STARCIUC

